

Positioning paper LTO - Rondetafelgesprek sanering asbestdaken, 4 oktober 2017

Onhaalbare opgave

De Rijksoverheid heeft het voornemen om tot een verbod op asbestdaken te komen met ingang van 2024. Gezien de hoeveelheid bestaande asbestdaken en de enorme kosten voor sanering, is dit volgens LTO Nederland een onhaalbare opgave bij ongewijzigd beleid.

Het grootste deel van alle asbestdaken in Nederland (zo'n 90%) ligt op agrarische erven. Daarom werkt LTO Nederland sinds 2012 samen met het ministerie van I&M en Achmea aan het programma '[Agro Asbest Veilig](#)'. Mede door dit stimuleringsprogramma is tot op heden ruim 10 miljoen m² aan asbestdaken gesaneerd. Op dit moment ligt er naar schatting nog zo'n 100 miljoen m² asbest op de Nederlandse daken, waarvan 90 miljoen m² op agrarische daken. De kosten voor de totale saneringsopgave bedragen circa € 3,5 miljard, waarvan € 2,5 miljard nodig is voor de sanering en eventuele vervanging van asbestdaken in de agrarische sector.

De verwachting is dat 33% van de bestaande asbestdaken niet gesaneerd is in 2024 (30 miljoen m² met een kostenpost van € 500 miljoen). Het gaat hierbij om Voormalige Agrarische Bedrijfsgebouwen (VAB's), die niet in eigendom of beheer van een eigenaar zijn. Daarnaast is er een groep dakeigenaren die het dak wel wil saneren, maar daartoe op dit moment niet financieel in staat is. Bij ongewijzigd beleid vanuit de Rijksoverheid, provincies en gemeenten, zal er nog eens 33% van de daken niet gesaneerd zijn in 2024 (met nog een kostenpost van € 500 miljoen).

Eenzijdige verantwoordelijkheid asbestsanering

In de ogen van LTO Nederland wordt de verantwoordelijkheid voor het verbod op asbestdaken te eenzijdig bij dakeigenaren gelegd. Dit is onterecht: de eigenaren hebben de daken destijds legaal (en vaak op aandringen van gemeenten) gelegd. De druk op dakeigenaren neemt enorm toe: de tijd om asbestdaken te saneren dringt, het aanbod en de materialen worden schaars, de risico's worden onverzekerbaar en met ingang van 2024 is de dakeigenaar simpelweg in overtreding.

Tegelijkertijd is de dakeigenaar voor de sanering van asbestdaken afhankelijk van zowel verschillende overheden als van veel marktpartijen. Asbestsanering moet aan steeds meer regels en voorwaarden voldoen, waardoor er minder capaciteit bij asbestsaneerders is. Er is dus sprake van een toenemende vraag vanuit de dakeigenaren voor asbestsanering, terwijl het aanbod vanuit de saneerders krimpt. Dit leidt tot grote vertragingen en toename van de kosten voor sanering. Daarbij worden nieuwe daken snel duurder (tot wel 50% extra). Verzekeraars gaan bovendien versneld hun polisvoorwaarden aanpassen om risico's bij asbestdaken uit te sluiten. Hierdoor raken zowel particulieren als bedrijven onverzekerbaar en wordt het voortbestaan van de betreffende bedrijven bedreigd.

Maatschappelijk probleem

Volgens LTO Nederland zijn de risico's van asbest voor de volksgezondheid een maatschappelijk probleem, waar dan ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid bestaat voor het oplossen ervan. Gezien de hoge kosten voor asbestsanering (die in ieder geval gedeeltelijk voortvloeien uit beleid en regelgeving) en de grote opgave om alle bestaande asbestdaken te saneren, zijn wij kritisch op het voorgenomen verbod op asbestdaken in 2024. Met het huidige beleid verwachten wij niet dat dit haalbaar is. Wij pleiten daarom bij de Rijksoverheid, provincies en gemeenten voor duidelijk en flankerend beleid gericht op het terugdringen van tegendraadse maatregelen enerzijds en voor ruime stimuleringsregelingen anderzijds.

Regie nodig

Het huidige beleid en de regelgeving is te complex: wetgeving inzake asbestsanering is op dit moment belegd bij vier ministeries, die allen hun eigen beleid en prioritering hebben. Een gemeen-

schappelijke visie op de doelen en een gezamenlijke uitvoering daarvan zou het tempo van asbestsanering ten goede komen. Daarnaast bemerken wij een toename van regelgeving en meer inspecties. Hierbij zijn minimaal vijf instanties betrokken, die handelen vanuit verschillende uitgangspunten en richtlijnen, waardoor effectieve en eenduidige handhaving ontbreekt. Dit drijft de kosten enorm op en remt de stimulering van asbestsanering af. Betere regie tussen alle betrokken overheidsinstanties is noodzakelijk om de opgave voor asbestsanering in goede banen te leiden.

Van complexe regelgeving naar risicogerichte aanpak

Vorig jaar is het ministerie van I&M een landelijk Programmabureau Versnellingsaanpak Asbestdakensanering gestart, waarin ook de bestaande deskundigheid vanuit het programma Agro Asbest Veilig wordt meegenomen. Vanuit Agro Asbest Veilig wordt al sinds het begin gefocust op 'risicogericht' verwijderen van asbestdaken. Hiermee ontstaat een veilige en beheersbare wijze van asbestsanering, waarbij telkens wordt afgewogen welke risico's voorkomen en beheerst moeten worden, welke maatregelen daarvoor nodig zijn en op welke wijze gesaneerd moet worden. LTO Nederland pleit ervoor dat deze risicogerichte aanpak ook wordt overgenomen in de versnellingsaanpak.

Slimme koppelingen

LTO Nederland pleit voor een koppeling van de asbestsanering aan de klimaatdoelstellingen voortkomend uit het Parijse Klimaatakkoord. Door duidelijk, stimulerend en flankerend beleid met passende instrumenten, kunnen kosten worden bespaard en zowel milieu- als klimaatwinst worden geboekt. Daarnaast zien wij mogelijkheden om de asbestopgave te koppelen aan de opgave om het landelijk gebied leefbaar en vitaal te houden. Provincies en gemeenten worstelen met het behouden van een aantrekkelijk buitengebied, waarbij leegstaande VAB's een extra negatieve impuls betekenen. Zoals wij ook bepleiten in [NL Next Level / Schaarse Ruimte, Slimme Oplossingen](#), zou er met name voor de VAB's een regeling moeten komen om deze gebouwen te renoveren en een nieuwe bestemming te kunnen geven. Gunstige sloopregelingen zijn hierin van groot belang.

Pak knelpunten versneld aan

Tot slot pleiten wij voor het versneld aanpakken van belangrijke knelpunten:

- Veel dak eigenaren kunnen de hoge kosten niet zelf betalen of hebben geen toegang tot leningen e.d.
  - Zorg snel voor het beschikbaar komen van financiële regelingen (subsidies, achtergestelde leningen, sloopregelingen).
- Stop de tegendraadse maatregelen van overheden en inspecties, die juist de versnelling van asbestsanering tegenwerken.
  - Organiseer snel gezamenlijk overleg om dit risicogericht te verbeteren.
- Asbest verwijderen is complex.
  - Vereenvoudig het verwijderingsproces voor asbestdaken, waarbij uitgegaan wordt van de werkelijke blootstellingsrisico's; werk naar een speciaal 'Dakcertificaat' en naar een speciale opleiding voor de asbest dak verwijderaars.
- Toezicht & Handhaving is zeer divers en tegenstrijdig.
  - Organiseer het inspectieproces voor het verwijderen van asbestdaken en organiseer de afstemming – en de integrale samenwerking tussen Iszw, de omgevingsdiensten en Ascet.
- De overheid ontvangt vele honderden miljoen aan inkomsten, door het verwijderen van asbest daken.
  - Stop de stortbelasting op asbest; Hef geen btw of verlaag de btw naar 6%.